

УДК 656.71 (477+045)

ОСОБЛИВОСТІ МИТНО-ТАРИФНОГО РЕГУЛЮВАННЯ УКРАЇНИ

Дяченко Т. О.

Кандидат економічних наук, доцент кафедри міжнародної економіки, інститут економіки та менеджменту, факультет економіки і підприємництва, Національний авіаційний університет.

Анотація. В статті розглянуто зміст та принципи митної справи в Україні, проаналізовано досвід зарубіжних країн в області оподаткування експортних та імпорتنних операцій. Формування та вдосконалення митної системи держави є тривалим суспільним процесом, що органічно пов'язаний зі змінами у всіх інших сферах життя держави. Штучно прискорити цей процес неможливо, але потрібно створити йому режим найбільшого сприяння, оскільки адаптація митної політики України, а в перспективі всієї митної системи до норм і принципів, що продиктовані умовами лібералізації світової торгівлі, є обов'язковою передумовою успішної реалізації інтеграційних прагнень України.

В статті проаналізовано два рівні митного регулювання (міжнародний та національний), що визначають митну політику. Одна з найважливіших проблем, яку необхідно розв'язати у в найближчій перспективі, – це впровадження міжнародних норм і правил, що дозволить перейти до застосування єдиних стандартів у галузі митної справи і вирішити питання, пов'язані з приєднанням до міжнародних конвенцій із гармонізації й спрощення митних процедур, та питання процедури спільного транзиту, а також допоможе здійснити поетапне наближення митного законодавства і митних процедур, які застосовуються в Україні, до країн Євросоюзу. Сьогодні існує потреба підвищення ефективності національної митної політики у сфері реагування на зовнішні загрози та швидкої протидії можливим негативним наслідкам таких загроз у напрямку посилення забезпечення економічних інтересів держави й максимального врахування в національній митній системі міжнародних правил та вимог.

В статті приділено увагу здійсненню митного контролю, як складової митно-тарифної системи. Проведено дослідження відмінності митно-тарифного регулювання провідних країн світу. Запропоновано певні заходи для зменшення розбіжностей між митними процедурами провідних країн та Україною.

Ключові слова: зовнішньоекономічна діяльність, митний контроль, митна політика, митно-тарифне регулювання.

Постановка проблеми. На сучасному етапі розвитку економіка України за ступенем відкритості досягла рівня країн Західної Європи. Проте, залишаючись недостатньо інтегрованою у міжнародну господарську систему, економіка набуває ознак периферійності, оскільки, головним чином, орієнтована на експорт сировини та імпорт високотехнологічної машинобудівної продукції і готових товарів. Тому проблеми імпоротної залежності та сировинної орієнтації експорту продовжують залишатися актуальними для дослідження.

Україна має приділяти особливу увагу зовнішнім джерелам надходжень до державного бюджету, оскільки перебудова економіки упродовж останніх років призвела до падіння виробництва, а це зменшує базу податкових надходжень від внутрішніх джерел. Але це не означає, що Україна має використовувати максимальні ставки мит на імпорт товарів. На сучасному етапі найбільш прийнятним для України є використання досвіду країн центральної та східної Європи, які нещодавно приєдналися до ЄС.

Формування та вдосконалення митної системи держави є тривалим суспільним процесом, що органічно пов'язаний зі змінами у всіх інших сферах життя держави. Штучно прискорити цей процес неможливо, але потрібно створити йому режим найбільшого сприяння, оскільки адаптація митної політики України, а в перспективі всієї митної системи до норм і принципів, що продиктовані умовами лібералізації світової торгівлі, є обов'язковою передумовою успішної реалізації інтеграційних прагнень України.

Система митного регулювання України має забезпечити сприятливі умови для адаптації національної економіки до більш гострої міжнародної конкуренції внаслідок приєднання до системи глобального регулювання і вільного переміщення ресурсів та поступове включення її економіки до глобальних та європейських економічних процесів.

Мета статті – дослідити особливості митного регулювання в Україні та в світі, визначити проблеми та шляхи вдосконалення митно-тарифного регулювання для створення сприятливих умов подальшого розвитку країни.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблемам митного регулювання та перспективам розвитку приділяється багато уваги в працях таких відомих науковців і практиків, як С. Барамзин, В. Ващенко, А. Войцещук, О. Гребельник, А. Грейнджер, В. Демченко, Д. Приймаченко, К. Сандровський, П. Сетх, Дж. Сокол, І. Тимошенко, С. Терещенко, А. Шейко та ін. [1].

Міжнародні аспекти економічного регулювання досліджуються у працях таких вітчизняних учених, як О. Білорус, І. Бураковський, В. Вергун, Я. Жаліло, А. Задоя, А. Мокій, В. Копійка, А. Кредісов, Ю. Макогон, Ю. Пахомов, С. Перепьолкін, А. В. Поліщук, А. Румянцев, А. Філіпенко, В. Ченцов, О. Шнирков, А. Яценко та ін. [1] Публікації цих авторів висвітлюють проблематику розвитку системи митного регулювання з погляду реалізації євроінтеграційної стратегії України, включаючи національні, інституційні, безпекові та міжнародні особливості. Проте існує потреба в дослідженні митного регулювання з урахуванням світового досвіду.

Основні результати дослідження. У практиці зовнішньоекономічної діяльності країн світу існує два рівні митного регулювання: міжнародний – передбачає здійснення такого регулювання через прийняття та виконання рішень спеціалізованих міжнародних організацій, таких як Світова організація торгівлі (СОТ), Міжнародний валютний фонд, Світовий банк реконструкції та розвитку та інші, які митне регулювання здійснюють шляхом встановлення основних принципів міжнародного митного регулювання. Національний – опирається на відповідні закони та інші законодавчі акти свого національного законодавства (рис. 1), що визначають митну політику.

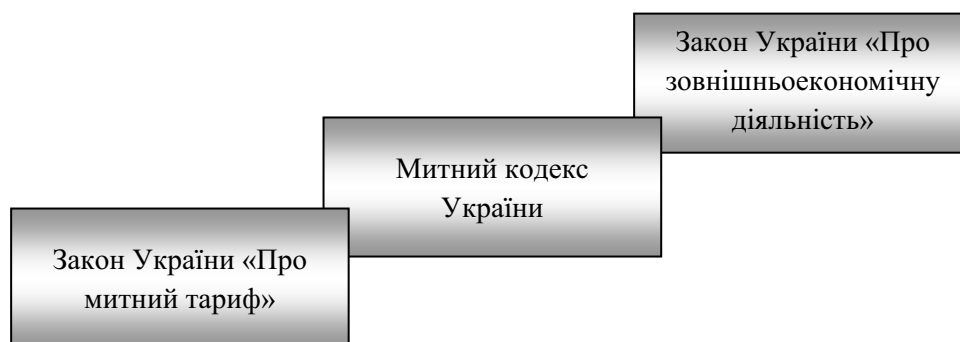

Рис. 1. Основні законодавчі акти України, що визначають митну політику.

Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність» (16. 04. 1991 № 959-XI, визначає принципи, суб'єкти та види зовнішньоекономічної діяльності (ЗЕД), право на здій-

снення та регулювання ЗЕД, оподаткування та ліцензування ЗЕД, економічний захист, відповідальність та інформаційне забезпечення у сфері ЗЕД, правові режими ЗЕД, економічні відносини з іншими державами, розгляд спорів у ЗЕД).

Митний кодекс України (від 13. 03. 2012 № 4495-VI, визначає засади організації та здійснення митної справи в Україні, регулює економічні, організаційні, правові, кадрові та соціальні аспекти діяльності митної служби України; спрямований на забезпечення захисту економічних інтересів України, створення сприятливих умов для розвитку її економіки, захисту прав та інтересів суб'єктів підприємницької діяльності та громадян, а також забезпечення додержання законодавства України з питань митної справи).

Закон України «Про митний тариф України» (від 05. 04. 2001 № 2371-III, визначає порядок формування та застосування митного тарифу України при ввезенні на митну територію України та вивезенні за межі цієї території товарів та інших предметів встановлюється з метою обкладення митом зазначених товарів та інших предметів).

Митні відносини істотно впливають на характер міжнародних економічних відносин, а митна політика є могутнім інструментом регулювання зовнішньоекономічної діяльності і підтримки балансу інтересів країн світової спільноти. Митна справа в Україні представляє собою політику держави, яка направлена на встановлення порядку та умов переміщення через митний кордон України товарів і предметів, стягування митних платежів.

Зміст митної справи можна представити у наступному.

По-перше, митна справа є поліструктурним явищем й включає в себе: порядок переміщення через митний кордон України товарів та інших предметів; митне регулювання, пов'язане із встановленням та справлянням митних платежів, процедури митного контролю та оформлення, боротьбу з контрабандою та порушеннями вимог цього кодексу, спрямованих на реалізацію митної політики.

По-друге, митна справа є складовою частиною зовнішньополітичної і зовнішньоекономічної діяльності України, де дотримуються визнаної у міжнародних відносинах системи класифікації та кодування товарів, єдиної форми декларування експорту і імпорту товарів, митної інформації, інших міжнародних норм і стандартів.

По-третє, у митну справу також включається митна статистика та ведення товарної номенклатури зовнішньоекономічної діяльності, профілактика виявлення та припинення контрабанди та інших порушень митного законодавства, розгляд справ про їх порушення, співробітництво з митними органами інших країн.

По-четверте, у митній справі при виконанні своїх безпосередніх обов'язків митні органи зв'язані з іншими правовідносинами: міжнародно-правовими, цивільно-правовими, зовнішньоекономічними тощо.

По-п'яте, митна справа є засобом забезпечення прав та законних інтересів фізичних та юридичних осіб має внутрішній та зовнішній аспект. Внутрішній аспект зв'язаний із безпекою людини, наприклад, від незаконного переміщення наркотичних засобів прекурсорів, інших подібних їм за дією препаратів, неякісних лікарських препаратів, продуктів харчування, товарів народного споживання тощо. Зовнішній аспект зв'язаний із задоволенням культурних та інших потреб населення України: міжнародний туризм, міжнародний культурний обмін, лікування за рубежем, навчання, спілкування із родичами, міграція тощо.

По-шосте, митна справа є засобом забезпечення безпеки держави полягає в тому, що при її здійсненні визначальним моментом є захист суверенітету України, її економічних інтересів. Через здійснення митної справи держава може захищати проголошені Консти-

туцією України пріоритети, і перш за все життя та здоров'я своїх громадян, їх законні права та інтереси.

Державна митна справа здійснюється на основі певних принципів (рис. 2) [3].

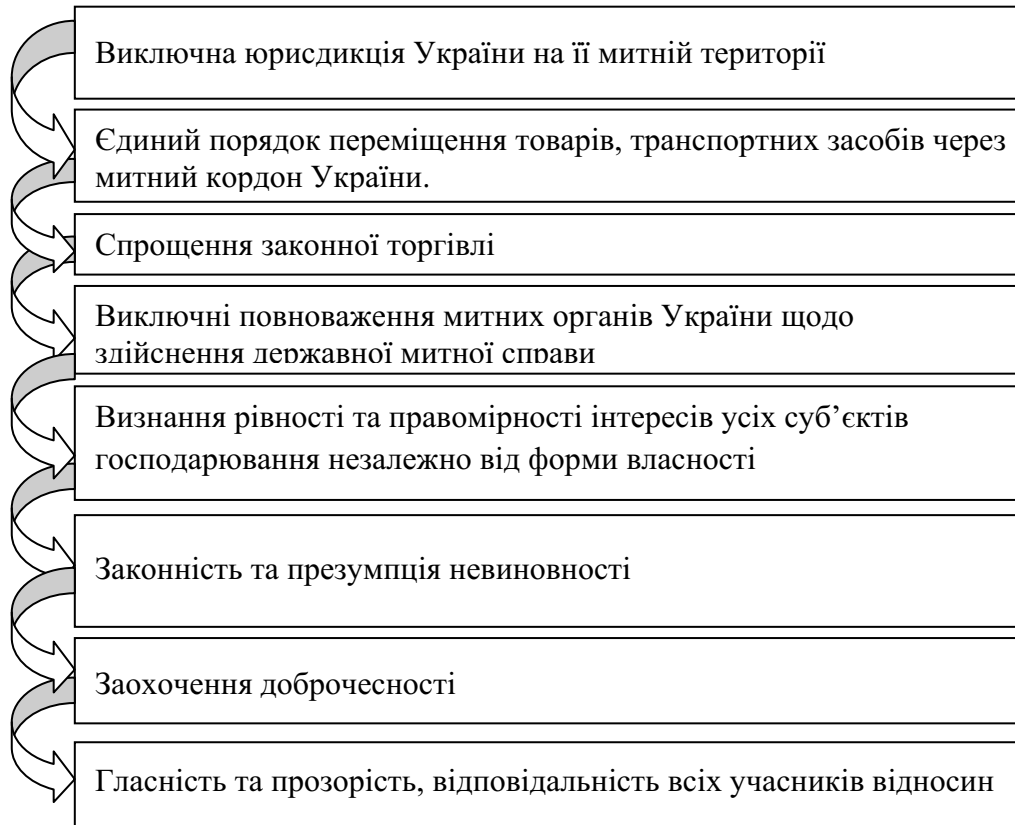

Рис. 2. Принципи державної митної справи.

Порядок здійснення митного контролю визначається Кабінетом Міністрів України відповідно до норм Митного кодексу. Митний контроль здійснюється на території України і включає 3 стадії (рис. 3).

Рис. 3. Стадії митного контролю в Україні.

Митний контроль здійснюється стосовно дотримання суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності й громадянами встановленого порядку переміщення товарів та інших предметів через митний кордон країни, здійснюється перевірка відомостей, засвідчених у вантажній митній декларації, при митному оформленні товарів та інших предметів, відповідно до наявності вантажу і документів, необхідних для здійснення митного контролю; контролюється діяльність митних брокерів, митних ліцензійних складів і магазинів безмитної торгівлі в зоні діяльності митниці.

Майбутнє української економіки, її здатність забезпечити прийнятні та стабільні темпи її зростання значною мірою залежать від ефективності функціонування митно-тарифної системи, досконалості її механізму.

Механізм оподаткування експортних та імпорتنих операцій зарубіжними країнами із розвинутою економікою і багатим досвідом стягнення мита, митних зборів та інших непрямих податків відпрацьовано і в основному відповідає рекомендаціям міжнародних організацій. У розвинутих країнах митом оподатковується лише імпорт. У США експортне мито заборонено законодавчо, в інших країнах воно також не застосовується. Однак у провідних капіталістичних країнах широко використовується система внутрішніх податків, що стягуються з товарів, які є предметом експортно-імпорتنих операцій. Навіть у такому інтеграційному угрупованні як Європейський союз, де вже відбулася значна уніфікація податкового законодавства між країнами-учасниками, ставки ПДВ акцизу відрізняються між країнами, що створює різні торговельні умови при експорті в конкретну країну [4].

В Іспанії політика стягнення митних платежів подібна до української. Експорт товарів і послуг звільняється від ПДВ, імпорт обкладається ПДВ; при цьому вартістю, що оподатковується, вважається ціна, запропонована продавцем, плюс всі митні платежі, що мають бути сплачені. Юридично це оформлено як специфічний вид операцій, до яких застосовуються нульова ставка податку. В результаті експортери не звільнені від документального оформлення своїх операцій для податкових органів [4].

У Німеччині ПДВ називається податком з обороту імпорту. Він являє собою акциз відповідно до Положення про податки, збори, мито та імпорتنий податок згідно з митним законодавством. Збір податків здійснює федеральне Митне управління. Мета стягнення цього податку – адаптація товарів третіх країн (звільнених від податку на додану вартість країни-експортеру) до оподаткування ПДВ, який застосовується щодо аналогічних вітчизняних товарів.

У доходах бюджету центрального уряду Франції податкові надходження становлять понад 93%. Непрямі податки надають близько 60% податкових доходів загального бюджету. Основний непрямий податок у Франції – ПДВ – введений в 1954 р. У податкових доходах загального бюджету надходження по цьому податку дорівнюють 45%. Іншим непрямим податком, надходження по якому сягають 8,5% у доходах загального бюджету, є внутрішній податок на нафтопродукти. На його частку припадає до 13,3% надходжень по непрямим податках [5].

У Швеції імпорт обкладається ПДВ, а експорт звільняється від нього. Податок повинен зазначатися в інвойсах, супроводжуючих продаж товарів і послуг. Базою для нарахування ПДВ є вартість товару (послуги), що включає всі нараховані на неї податки і збори. Платники податку сплачують податок за різницею між вихідним і вхідним ПДВ. Для деяких товарів (автомобілі, вина і міцні спиртні напої та ін.) відрахування вхідного ПДВ не здійснюється.

У Швейцарії мито стягується по імпорتنих та експортних операціях за ставками, встановленими в митному тарифі. Мито стягується тільки з одиниці ваги, але не з вартості,

тобто є специфічним. Частина доходів, отриманих від мита, призначається для конкретно визначених цілей. Наприклад, доходи, отримані від мита на паливо, спрямовуються на будівництво національних швидкісних магістралей [5].

У країнах Південної Америки ставка мита має лише два значення – 12% застосовується до 95% імпортованої продукції, решта оподатковується за ставкою 20%; муніципальний податок 2% і додатковий збір на розвиток сільського господарства – 5%. Митний збір як в Україні, так й інших державах сплачується учасниками зовнішньоторговельних операцій і використовується для фінансування діяльності митних служб. Розмір ставки митного збору, як правило, невеликий, однак також може значно впливати на ефективність експортно-імпортних операцій. Наприклад, в Україні ставка митного збору 0,2%, але не більше 1000 дол. США; у Болгарії, Японії – 2%, Польщі – 6%.

У країнах Близького Сходу ставка мита невелика (4% – в Кувейті, Катарі, 5% – Судані, 5-10% – в Єгипті) і недиференційована, однак існують специфічні податки з імпорту (4% для Міністерства оборони в Судані, військові податки в Іраку, 1,5% в Ірані на користь «червоного півмісяця»).

Традиційно митна галузь сприймається як сукупність правових норм, що регламентують структуру й діяльність митних органів, їхніх посадових осіб і відбивають особливості функціонування всього апарату митної служби, а найчастіше головним напрямом мають охорону економічних інтересів держави в цілому. Серцевиною модернізації митної системи й основною передумовою впровадження передових досягнень цивілізації у вітчизняний митний простір і рух України до Європи. За цих умов надзвичайно зростає роль держави в регулюванні зазначених процесів у сфері зовнішньоекономічної діяльності. Загострюється потреба підвищення ефективності національної митної політики у сфері реагування на зовнішні загрози та швидкої протидії можливим негативним наслідкам таких загроз у напрямку посилення забезпечення економічних інтересів держави й максимального врахування в національній митній системі міжнародних правил та вимог.

Розвиток ринкової економіки України передбачає насамперед розбудову таких елементів економічної системи, які, з одного боку, здатні забезпечувати рівні умови для здійснення господарської діяльності для всіх суб'єктів господарювання, а з другого – слугують інструментами державного впливу на загальну ситуацію в економіці.

Тарифні методи є складовою економічного регулювання зовнішньоекономічної діяльності (крім податків і зборів). Використовуючи митний тариф як інструмент митної політики, країна розв'язує насамперед проблеми регулювання зовнішньоторговельного обігу з іноземними державами, захисту національного товаровиробника, поповнення державного бюджету ціною надходжень від зовнішньоекономічних операцій.

Одна з найважливіших проблем, яку необхідно розв'язати у митно-тарифному регулюванні в найближчій перспективі, – це впровадження міжнародних норм і правил, що дасть змогу перейти до застосування єдиних стандартів у галузі митної справи і вирішити питання, пов'язані з приєднанням до міжнародних конвенцій із гармонізації й спрощення митних процедур, та питання процедури спільного транзиту, а також допоможе здійснити поетапне наближення митного законодавства і митних процедур, які застосовуються в Україні, до країн Євросоюзу.

Тарифна ескалація є дієвим методом захисту національного товаровиробника, проте застосування її у розвинених країнах спричиняє консервування технологічної відсталості країн, що знаходяться на шляху до ринкової економіки, адже унеможливорює доступ їх готової продукції на ринки таких країн. Багато країн світу поряд зі стимулювання експорту та сприянням розвитку вітчизняного виробництва не створюють перешкод і для імпорту товарів. Зокрема в Японії, де діє система податкових пільг для імпортерів,

податковий кредит у розмірі 5% від обсягу імпорту або взагалі звільнення від оподаткування великого переліку імпортованих товарів, що складає у кінцевому підсумку до 25% загального обсягу імпорту.

Митний тариф Польщі передбачає чотири види митних ставок: основні (конвенційні), преференційні, автономні та знижені. Знижені ставки застосовуються для країн, які підписали угоди про вільну торгівлю з Польщею – це країни ЦЄЗВТ та, члени ЄАВТ, держави Балтії. Саме ці ставки переважно застосовуються при митному оформленні. Стрімка лібералізація митно-тарифної політики цієї держави послабила фіскальну функцію митного тарифу та обмежила можливість застосування протекціоністських заходів. В цілому можна зазначити, що, на відміну від українського законодавства, норми митного законодавства Польщі та порядок застосування інструментів митно-тарифного регулювання дуже наближені до вимог та норм Європейського Союзу, незважаючи на те, що кількість нормативно-правових актів, що потребувала гармонізації у країнах Центральної та Східної Європи, складала до 1,5 тисячі.

В Угорщині, аналогічно до Польщі, митно-тарифна політика здійснюється за нормами ЄС, а митне оформлення – на основі Єдиного адміністративного документа, що застосовується у країнах ЄС [2].

Митна політика Угорщини, так само, як і інших нових країн – членів ЄС, що належали до комуністичного табору (Словенії, Словаччини), характеризується перехідним станом від політики захисту національної економіки від імпортової експансії до лібералізації торговельної політики під тиском СОТ, намаганням уникнути різкого зниження митних ставок та зберегти елементи державної підтримки сільського господарства та інших вразливих галузей економіки.

Суттєва відмінність митно-тарифного регулювання в Україні від провідних країн світу полягає у надзвичайно розгалуженій товарній номенклатурі зовнішньоекономічної діяльності. Така ситуація створює потенційну можливість для зловживань суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності шляхом декларування товару не за своїм кодом з метою сплати меншої суми платежів.

Можливість гармонізації митного законодавства України за вимогами ЄС суттєво гальмується через надання пріоритету фіскальній функції митних органів, що ускладнює можливість тісної співпраці з країнами ЄС [2].

Для реалізації намагань України інтегруватися до ЄС та посилити співпрацю з провідними світовими економічними організаціями, слід вносити зміни у національне законодавство та використовувати лише ті інструменти митно-тарифного регулювання, які не лише не суперечать принципам СОТ та ЄС, але і здатні захистити економічні інтереси України. Тобто слід взяти на озброєння досвід країн, які нещодавно приєдналися до ЄС, а саме поступово зменшувати митні ставки відповідно до домовленостей із СОТ, при цьому не відмовляючись від захисту вразливих галузей економіки (АПК, машинобудування, харчова промисловість). Вступ України до ЄС передбачає уніфікацію та врегулювання питань здійснення митної справи. Для економії витрат часу при розмитненні товарів, зменшення розбіжностей між митними процедурами країн світу слід запровадити [2] наступне:

- об'єднати наявні системи контролю за експортом, імпортом і транзитом у єдину систему;
- увести систему єдиного обліку торгівців із реєстрацією тільки в одній країні;
- надати суб'єктам ЗЕД можливість використання місць єдиного електронного доступу для оформлення зовнішньоекономічних операцій;

- проводити всі фактичні перевірки товару в один час і в одному місці;
- забезпечити обмін електронною інформацією між усіма органами й суб'єктами, що беруть участь у зовнішньоекономічних операціях;
- відбір товарів для митного догляду на прикордонних і внутрішніх пунктах митного оформлення проводити на основі автоматизованого аналізу ризиків;
- збирання, повернення, звільнення від платежів здійснювати уповноваженим суб'єктом у тому місці, де товар зареєстрований і де перебувають на нього документи;
- створити єдине середовище для митниці й торгівлі для подання митної декларації в електронному вигляді зі свого місця розташування незалежно від країни відправлення або ввезення товарів;
- проводити електронний обмін інформацією між митними пунктами пропуску на території усього ЄС, де вона необхідна для митних процедур.

Вказані вище заходи мають сприяти виконанню основного завдання держави, яке полягає в тому, щоб забезпечити умови для стабільного розвитку економіки на основі накопичення та ефективного використання конкурентних переваг, використовуючи всі чинники та залучаючи всі можливі ресурси. Практичним підсумком діяльності держави може стати загальнонаціональна програма підвищення конкурентоспроможності української економіки, яка має передбачити посилення участі України у міжнародній кооперації та спеціалізації з урахуванням національних інтересів.

Висновки. Головним напрямком забезпечення ефективності митного регулювання України є легалізація та детінізація ЗЕД в Україні, орієнтовані на збільшення привабливості прозорої та добросовісної зовнішньоекономічної діяльності через скорочення бюрократичних, часових, технологічних та матеріальних витрат суб'єктів ЗЕД при перетині вантажами кордону України з одночасним посиленням відповідальності й санкцій за не добросовісні дії та зловживання. На даному етапі митним органам потрібно як найшвидше наблизитися до європейських стандартів здійснення митно-тарифного регулювання. Це допоможе ефективно здійснювати митні процедури з найменшими затратами часу.

Україна має приділяти особливу увагу зовнішнім джерелам надходжень до державного бюджету, оскільки перебудова економіки упродовж останніх років призвела до падіння виробництва, а це зменшує базу податкових надходжень від внутрішніх джерел. Система митного регулювання України має забезпечити сприятливі умови для адаптації національної економіки до більш гострої міжнародної конкуренції внаслідок приєднання до системи глобального регулювання і вільного переміщення ресурсів та поступове включення її економіки до глобальних та європейських економічних процесів.

Список використаної літератури

1. Бережнюк І. Г. Митне регулювання України: національні та міжнародні аспекти [Текст]: монографія / І. Г. Бережнюк. – Дніпропетровськ : Академія митної служби України, 2009. – 543 с.
2. Гуцу С. Ф. Проблеми митного регулювання в Україні в умовах євроінтеграції [Електронний ресурс]. <http://www.khai.edu/csp/nauchportal/Arhiv/GCH/2013/GCH413/pdf/15.pdf>.
3. Дьомін Ю. М. Митний контроль в Україні: [Моногр.] / Дьомін Ю. М. – К. : 2004. – 542 с.
4. Митний кодекс України [Кодекс митний від 11 липня 2002 № 92-IV (із змінами внесен. згідно 19 Законів України у 2002-2009 рр.)] // Відом. Верховної Ради України. – 2002. – № 38-39. – 27 вересня. – Ст. 288.

5. Новікова К. І. Світовий досвід митно-тарифного регулювання та можливості його застосування в Україні, Академія митної служби України [Електронний ресурс]. – Режим доступу // <http://nauka.kushnir.mk.ua/?p=13564>.
6. Офіційний сайт Європейської комісії [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://err.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/statistics>.
7. Приймаченко Д. В. Митна політика держави та її реалізація митними органами: [Моногр.] / Приймаченко Д. В. – Дніпропетровськ : АМСУ, 2006. – 332 с.
8. Фомичев В. И. Международная торговля. Центральноевропейское соглашение о свободной торговле (ЦЕФТА) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://onby.ru/read/mezhdunarodnaya_torgovlya_v_fomichev/12.
9. Фролова О. Г. Управління в прикордонних і митних органах як різновид державного управління, його об'єкти і суб'єкти [Текст] / О. Г. Фролова // Митна справа. – 2010. – № 6. – С. 64-72.

FEATURES OF CUSTOMS AND TARIFF REGULATION UKRAINE

Dyachenko T. A.

Candidate of economic sciences, associate professor of department of international economy, of the institute of economy and management, faculty of economy and enterprise, National aviation university.

Abstract. *This article considering the content and principles of Ukrainian customs, analyzed experience of foreign countries in the field of taxation of export and import.*

Forming and perfection of the custom system of the state is the protracted public process that is organically related to the changes in all other spheres of life of the state.

Artificially accelerating this process is impossible, but it is needed to create the mode of most assistance to him, as adaptation of customs policy of Ukraine, and in the prospect of all custom system to the norms and principles, that it is dictated by the terms of liberalization of world trade, is obligatory pre-condition of successful realization of integration aspirations of Ukraine.

Two levels of the custom adjusting (international and national) are analysed in the article, that determine the customs policy. One of major problems, that must be decided in the nearest prospect, is this introduction of international norms and rules, that will give an opportunity to pass to application of only standards in industry of custom business and to decide the questions related to tacking to international conventions, harmonizations and simplifications of custom procedures, general transit, and also will help to carry out the stage-by-stage approaching of customs legislation and custom procedures that are used in Ukraine, to the countries of European Union.

Today there is a necessity of increase of efficiency of national customs policy in the field of reacting on external threats and rapid counteraction to the possible negative consequences of such threats in the direction of strengthening of providing of economic interests of the state and maximal taking into account in the national custom system of international rules and requirements.

In the article the attention is paid to realization of custom control, as a component of custom-tariff system. A study is undertaken in the system of the custom-tariff adjusting of leading countries of the world. Certain measures are offered for reduction of divergences between custom procedures of the developed countries and Ukraine.

Key words: *foreign economic activity, customs control, customs policy, customs and tariff regulation.*

Referances

1. Berejnyuk I. G. Mitne reguluvannya Ukraini nacionalni ta mijnarodni aspekti [Tekst] monografiya / I. G. Berejnyuk. – Dnipropetrovsk Akademiya mitnoii sluzbi Ukraini 2009. – 543 s.

2. Gucu S. F. Probleii mitnogo reguluvannya v Ukraini v umovah evrointegracss [Elektronnii resurs] – <http://www.khai.edu/csp/nauchportal/Arhiv/GCH/2013/GCH413/pdf/15.pdf>.
3. Domin Yu. M. Mitnii kontrol v Ukraini [Monogr.] / Domin Yu. M. – K. 2004. – 542 s.
4. Mitnii kodeks Ukraini [Kodeks mitnii vid 11 lipnya 2002 № 92_IV_iz zminami vnesen. zgidno 19 Zakoniv Ukraini u 2002–2009 rr.] // Vidom. Verhovnoi Radi Ukraini. – 2002. – № 38-39. – 27 veresnya. – St. 288.
5. Novikova K. I. Svitovii dosvid mitno_tarifnogo reguluvannya ta mozhlivosti iogo zastosuvannya v Ukraini Akademiya mitnoi sluzbi Ukraini // <http://nauka.kushnir.mk.ua/?p=13564>.
6. Oficiinii sait Evropeiskoi komisii [Elektronnii resurs]. Rejim dostupu: <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/porta1/statistics>.
7. Priimachenko D. V. Mitna politika derzavi ta ii realizaciya mitnimi organami [Monogr.] / Priimachenko D. V. – Dnipropetrovsk AMSU – 2006. – 332 s.
8. Fomichev V. I. Mejdunarodnaya trgovlya. Centralnoevropeiskoe soglashenie o svobodnoi trgovle CEFTA, [Elektronnii resurs]. Rejim dostupu: http://onby.ru/read/mezhdunarodnaya_torgovlya_v_fomichev/12.
9. Frolova O. G. Upravlinnya v prikordonnih i mitnih organah yak riznovid derzavnogo upravlinnya [Tekst] / O. G. Frolova // Mitna sprava. – 2010. – № 6. – S. 64-72.

ОСОБЕННОСТИ ТАМОЖЕННО-ТАРИФНОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ УКРАИНЫ

Дяченко Т. А.

Кандидат экономических наук, доцент кафедры международной экономики, института экономики и менеджмента, факультет экономики и предпринимательства, Национальный авиационный университет.

Аннотация. *В статье рассмотрено содержание и принципы таможенного дела в Украине, проанализирован опыт зарубежных стран в области налогообложения экспортных и импортных операций. Формирование и совершенствование таможенной системы государства является длительным общественным процессом, который органично связан с изменениями во всех других сферах жизни государства. Искусственно ускорить этот процесс невозможно, но нужно создать ему режим наибольшего содействия, поскольку адаптация таможенной политики Украины, а в перспективе всей таможенной системы к нормам и принципам, что продиктовано условиями либерализации мировой торговли, является обязательной предпосылкой успешной реализации интеграционных стремлений Украины.*

В статье проанализировано два уровня таможенного регулирования (международный и национальный), которые определяют таможенную политику. Одна из важнейших проблем, которую необходимо решить в ближайшей перспективе, – это внедрение международных норм и правил, что даст возможность перейти к применению единственных стандартов в отрасли таможенного дела и решить вопросы, связанные с присоединением к международным конвенциям, гармонизации и упрощения таможенных процедур, общего транзита, а также поможет осуществить поэтапное приближение таможенного законодательства и таможенных процедур, которые применяются в Украине, к странам Евросоюза. Сегодня существует потребность повышения эффективности национальной таможенной политики в сфере реагирования на внешние угрозы и быстрого противодействия возможным негативным последствиям таких угроз в направлении усиления обеспечения экономических интересов государства и максимального учитывания в национальной таможенной системе международных правил и требований.

В статье уделено внимание осуществлению таможенного контроля, как составной таможенно-тарифной системы. Проведено исследование в системе таможенно-тарифного регулирования ведущих стран мира. Предложены определенные мероприятия для уменьшения расхождений между таможенными процедурами развитых стран и Украиной.

Ключевые слова: *внешнеэкономическая деятельность, таможенный контроль, таможенная политика, таможенно-тарифное регулирование.*